

I L C A D O R I N O.

Fines.

Extremus Venetorum ager versus septentrionem est Cadornus, nomen habens ab urbe capitali vulgo *Pieve di Cadore* nuncupata. Claudunt eum ab oriente Fori-Julii territorium, à meridie Bellunense, ab occidente Tridentinum, à septentrione Alpes Germaniam ab Italia dividentes.

Plavis, olim Anaxum.

Oritur in iisdem Alpibus, non longe extra terminos agri Cadornini ad radices montis Setii, Plavis amnis, in primis Italiae magnus; vulgo nunc adcolis Italici *la Pieve*, Germanis *die Pleis* dictus, qui se medium inter Feltrium Bellunumque per confragosas valles inquietus præcipitat. Nec prius mitescit, quam in apertos campos evolutus fuerit: quanquam sic quoque citatior cursu inter Trinos portus & Liguentiam in mare feratur, ut scribit Sabellicus. Quum in planiciem evasit, iterum rapido fluxu à D. Salvatoris & Alto colle provectus, mox in duo cornua scinditur; tantæ altitudinis, ut haudquaquam vado transiri queat, sed opus navigio sit, ac deinde mari illabitur. Quidam Plavim Anaxum Plinii esse negant, inter quos Ioannes Candidus in commentariis Aquileiæ. Scribit is Silim fluvium ex monte Silio Taurisanorum profluere. idque testari montis nomen. Addit: inconueniens porro sibi videri, atque aded ratione carere, ut Plinium putemus Anaxim mentionem, si is sit Plavis, usque ad Tiliaventum per tam longa locorum intervalla, postque tot flumina, quæ intersunt, trajicere voluisse. proindeque cum scripsit, *Tiliaventum majus, minusque Anaxum*, id ita esse intelligendum, ut Tiliaventum minus Anaxum appel-

lare censeatur. Verum Leander, Ego primum (inquit) de hoc homine, regionis ipsius alumno, valde mirari cogor; ac proinde rogo, quibus tandem argumentis, aut quo colore, Plavem, seu ut veteres appellarunt, Anaxum, ex Plinio Tiliaventum minus esse asserere audeat, cum tam disertè ac evidentè Anaxum à duobus Tiliaventis ille distinxerit? Verba Plinii sunt hæc: *Sequitur decima regio Italia Hadriatico mari apposta, Venetia, cujus fluvius Silis ex montibus Taurisanis, oppidum Altinum, flumen Liguentia ex montibus Opiterginis, & portus eodem nomine, colonia Concordia, flumen & portus Romatinum, Tiliaventum, majus minusque, Anaxum quo Varanus defluit, Alsa, Natifo, cum Turro profluente, Aquileia XII m. p. à mari sita.* Sic Plinius apertissimè Tiliaventum minus ab Anaxo separans. Quod autem præterea Candidus ait, non videri conveniens, ut Plinius in horum fluminum enumeratione tot amnes, qui sunt inter minus Tiliaventum & Plavem transfliuisse credatur: his ita respondemus, (inquit Leander) apparere manifeste Plinium in hac decima regione dicenda & urbibus oppidisq; ac fluminibus recensendis, ordinem exacte non servasse. Potest id hinc animadverti perquam luculenter, cum scribit: *In mediterraneo regionis decimæ colonia Cremona, Brixia Cenomanorum agro, Venetorum autem circa mare, Ateste & oppida Acelum, Patavium, Epitergium, Bellunum, Vicentia, Mantua Tuscorum trans Padum sola reliqua.* Patet jam ordinem certum hac descriptione Plinium non instituisse, quamobrem Candidi ratio nobis haudquaquam valida esse videtur. Hactenus Leander. Plavem Anaxum Plinio dici Sabellicus & Cynthius Acedensis, itemque Ioannes Antonius Flaminius, omnes tum doctissimi viri, tum hujus regionis summè gnari, perhibent.